

Urząd Regulacji Energetyki

<https://www.ure.gov.pl/pl/urząd/informacje-ogolne/aktualnosci/9667,Ograniczenia-kontraktowe-na-unijnych-rynka-ch-gazu-najnowszy-raport-ACER.html>
2022-07-01, 00:08

Informacja

Strona znajduje się w archiwum.

Ograniczenia kontraktowe na unijnych rynkach gazu - najnowszy raport ACER

Kontraktowe ograniczenia przesyłowe gazu w UE spadają o 50 proc. Raport nie wskazuje ograniczeń kontraktowych na połączeniach z polskim gazowym systemem przesyłowym.

Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ACER, Agency for Cooperation of Energy Regulators) opublikowała [8. raport z monitorowania sytuacji związanej z ograniczeniami kontraktowymi w Unii Europejskiej oraz sposobami radzenia sobie z nimi](#). Publikacja jest wypełnieniem obowiązku nałożonego na ACER [w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady \(WE\) Nr 715/2009 z 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci przesyłowych gazu ziemnego \(tzw. rozporządzenie TPA\)](#).

W połowie każdego roku ACER publikuje sprawozdanie z monitorowania ograniczeń w punktach połączeń międzysystemowych. Badanie dotyczy produktów z zakresu zdolności ciągłej sprzedawanych w poprzednim roku z uwzględnieniem handlu zdolnościami przesyłowymi na rynku wtórnym oraz wykorzystaniem zdolności przerywanych^[1].

Procedury zarządzania ograniczeniami wprowadzają zasady traktowania niewykorzystanej przepustowości w ramach zawartych umów, co ma na celu ułatwienie transgranicznej wymiany gazu, z poszanowaniem istniejących umów w punktach transgranicznych, a jednocześnie z

Pliki do pobrania

[8th ACER Report on Congestion in the EU Gas Markets and How It Is Managed.pdf, 538.36 KB, 30.07.2021](#)

[Congestion Report_8th Edition_Technical Annex.xlsx, 296.09 KB, 30.07.2021](#)

umożliwieniem dostępu do rynku innym uczestnikom.

Ograniczenia kontraktowe

Ograniczenia kontraktowe – zgodnie z definicją zawartą w rozporządzeniu TPA – rozumiane są jako sytuacja, w której poziom zapotrzebowania na zdolność ciągłą (zagwarantowaną przez operatora systemu przesyłowego na podstawie umowy z użytkownikiem sieci) przekracza zdolność techniczną. Oznacza to, że gdy w punkcie IP^[2], w którym sprzedana jest cała dostępna przepustowość, istnieją wolne moce wskutek niewykorzystywania jakiejś części tej sprzedanej przepustowości, to nie mogą one być udostępnione przez operatora systemu przesyłowego ze względu na ich zarezerwowanie w umowie z danym użytkownikiem sieci.

Występowanie ograniczeń kontraktowych jest postrzegane jako czynnik blokujący wymianę transgraniczną gazu ziemnego i tym samym hamujący rozwój wspólnego rynku gazu w UE.

Procedury zarządzania ograniczeniami

Przyjętym sposobem radzenia sobie z ograniczeniami kontraktowymi są procedury zarządzania ograniczeniami^[3], które wprowadzają zasady traktowania niewykorzystanej przepustowości w ramach zawartych umów, co ma na celu ułatwienie transgranicznej wymiany gazu, z zachowaniem poszanowania istniejących umów w punktach transgranicznych IP, a jednocześnie z umożliwieniem dostępu do rynku innym uczestnikom.

W przypadku ograniczeń kontraktowych, operator systemu przesyłowego oferuje niewykorzystaną zdolność na rynku pierwotnym na warunkach przewidujących co najmniej jednodniowe wyprzedzenie i na zasadach przerywanych. Natomiast użytkownicy sieci zamierzający samodzielnie odsprzedać lub poddzierżawić swoją niewykorzystaną zakontraktowaną zdolność, powinni mieć prawo do takich działań na rynku wtórnym – z zachowaniem indywidualnych rozwiązań przyjętych w państwie członkowskim co do powiadamiania operatora systemu przesyłowego o takich działaniach^[4].

Główne wyniki monitorowania przez ACER ograniczeń kontraktowych w 2020 r.:

Ograniczenia kontraktowe stwierdzono na 19 stronach punktów IP (wejście do lub wyjście z systemu), co stanowi około 5 proc. wszystkich punktów połączeń międzysystemowych w UE. Oznacza to zmniejszenie liczby stron IP z ograniczeniami kontraktowymi o połowę w porównaniu z 2019 r. i powrót do poziomu z 2017 r.

17 z 19 stron IP (89 proc.) w 2020 r. miało już ograniczenia kontraktowe w poprzednich okresach.

Liczba premii aukcyjnych^[5] dla rocznych, kwartalnych i miesięcznych produktów z zakresu zdolności drastycznie spadła ze 138 w 2019 r. do 44 w 2020 r. (o ok. 70 proc.), a wolumen nieudanych zamówień spadł z poziomu około 3 tys. GWh/d w 2019 r. do 372 GWh/d w 2020 roku.

Wielkość przepustowości udostępnionej w ramach rynku wtórnego oraz alokacji przepustowości przerywanej w punktach IP z ograniczeniami kontraktowymi, przekroczyła wielkość przepustowości, jaką bezskutecznie zamawiali użytkownicy sieci w pierwotnych aukcjach.

Mechanizm nadsubskrypcji i wykupu (*oversubscription and buy-back scheme*) pozostaje najczęściej stosowaną procedurą zarządzania ograniczeniami, mimo iż zdolności udostępniane za pośrednictwem mechanizmu udostępniania zdolności ciągłej z jednodniowym wyprzedzeniem na zasadzie „wykorzystaj lub strać” (*firm day-ahead use-it-or-lose-it - FDA UIOLI*) i mechanizmu rezygnacji z zakontraktowanej zdolności (*surrender of contracted capacity*) znacznie wzrosły w porównaniu z 2019 r.

59 proc. punktów IP z ograniczeniami kontraktowymi jest już objętych mechanizmem FDA UIOLI. W stosunku do pozostałych IP z ograniczeniami kontraktowymi krajowe organy regulacyjne muszą podjąć stosowne działania polegające na zobowiązaniu operatora systemu przesyłowego do

stosowania mechanizmu FDA UIOLI.

W 2020 r. w wyniku zastosowania procedur zarządzania ograniczeniami dodatkowe przepustowości udostępniono w dziesięciu państwach członkowskich UE oraz w Wielkiej Brytanii w porównaniu z 7, 11, 10 i 12 krajami w poprzednich okresach, tj. odpowiednio w 2016, 2017, 2018 i 2019 r. (wliczając Wielką Brytanię).

Rekomendacje ACER dotyczące usprawniania zarządzania ograniczeniami:

ACER wzywa ENTSOG i operatorów systemów przesyłowych (TSOs, ang. transmission system operator) do poprawy jakości danych, wdrożenia automatycznego przetwarzania danych i udostępniania danych na jednej platformie:

ENTSOG/TSOs powinni zapewnić, aby wyniki aukcji z premią i dane dotyczące wszystkich niedostępnych produktów z zakresu zdolności były przesyłane na TP ENTSOG (transparency platform) oraz aby informacje te były zgodne z informacjami przekazywanymi przez platformy rezerwacyjne;

ENTSOG/TSOs powinni zapewnić, aby TP zawierała aktualne informacje nt. wirtualizacji punktu IP^[6], w tym listy adresów IP, w których ma zastosowanie wirtualizacja, oraz nt. identyfikacji wirtualnego przesyłania zwrotnego (tj. nt. braku zdolności technicznej w IP);

ENTSOG/TSOs powinni kontynuować doskonalenie i kontrolę jakości spójności kodów EIC^[7]. Gromadzenie danych według ustalonego szablonu ma fundamentalne znaczenie dla umożliwienia użytkownikom danych wydajnego i skutecznego łączenia zbiorów danych od różnych dostawców;

ENTSOG powinno na bieżąco aktualizować i publikować listę stron IP ze względu na stosowanie zasad dotyczących mechanizmów alokacji przepustowości (CAM)^[8] i zasad dotyczących

procedur zarządzania ograniczeniami (CMP). Agencja zwraca uwagę, że korekt pod tym względem wymaga w szczególności etykietowanie stron IP, w których występuje wirtualne przesyłanie zwrotne bez możliwości technicznych dla fizycznego przepływu gazu;

ENTSOG powinno dążyć do przeniesienia na swoją platformę (TP) informacji o produktach z zakresu zdolności powiązanej (bundled capacity), które są obecnie publikowane oddzielnie (niezależnie) przez poszczególne platformy rezerwacyjne przepustowości. Należy dążyć do tego, aby na jednej platformie były dostępne wszystkie upubliczniane dane dotyczące przesyłania gazu, w tym związane z CAM, CMP, bilansowaniem i taryfami tak, aby umożliwić zainteresowanym stronom skuteczny dostęp do wszystkich wymaganych informacji w zharmonizowanej formie.

Rekomendacje ACER dla Komisji Europejskiej dotyczące poprawy efektywności wykorzystania wyników analiz prowadzonych na potrzeby Raportu o ograniczeniach poprzez zmianę legislacyjną rozporządzenia TPA, a dokładniej załącznika do rozporządzenia z Wytycznymi dotyczącymi procedur zarządzania ograniczeniami:

Potrzebna jest synchronizacja ram czasowych analizy na potrzeby Raportu dotyczącego ograniczeń (rok kalendarzowy) z okresem aukcyjnym, który pokrywa się z rokiem gazowym (1.10. danego roku - 30.09. następnego roku). Istniejące zapisy nie pozwalają ACER na przyjęcie innego okresu do analiz niż rok kalendarzowy.

Należałoby doprecyzować CMP GL (Congestion Management Procedures Guidelines) tak, aby analiza ograniczeń kontraktowych mogła lepiej odpowiadać na potrzeby rynku. Dla użytkowników systemu istotna jest możliwość rezerwacji przepustowości w całym badanym okresie - niezależnie od tego czy rezerwacja ma miejsce na dowolny miesiąc w ciągu roku, w formie produktów miesięcznych, kwartalnych czy rocznych. Natomiast obecna praktyka w raportach o ograniczeniach, zgodnie z CMP GL,

polega na analizowaniu czy co najmniej jeden produkt o minimalnym okresie obowiązywania wynoszącym jeden miesiąc był oferowany w badanym okresie.

Komisja Europejska może rozważyć graniczną datę wydawania raportu przez Agencję lub przy jakich warunkach Agencja może zaprzestać wydawania raportu o ograniczeniach albo czy możliwe jest zmniejszenie częstotliwości wydawania raportu.

Komisja Europejska może rozważyć doprecyzowanie CMP GL w zakresie okresu wdrażania mechanizmu FDA UIOLI, jeśli ograniczenie zostanie zidentyfikowane po stronach IP dopiero po 1 lipca 2018 r., a odpowiedni krajowy organ regulacyjny zdecyduje się nałożyć na OSP obowiązek wdrożenia i stosowania mechanizmu FDA UIOLI.

KE może rozważyć zmianę CMP GL w celu poprawy skuteczności środków CMP, w szczególności stosowanych jako środki zapobiegawcze przed wystąpieniem ograniczeń kontraktowych. Może to dotyczyć co najmniej tych stron IP, które uznano za „potencjalne do wystąpienia ograniczeń” lub „bliskie wystąpienia ograniczeń” lub tych stron IP, w przypadku których OSP może przewidzieć jakiegokolwiek ryzyko wystąpienia ograniczeń kontraktowych.

KE może również rozważyć rozszerzenie zakresu „ograniczeń kontraktowych” na ramy czasowe produktu dnia następnego między hubami. Agencja będzie wówczas z mocy prawa analizowała aukcje z premią aukcyjną oraz przypadki braku oferty na zdolność ciągłą z jednodniowym wyprzedzeniem między strefami.

Wyniki dla Polski w zakresie występowania ograniczeń kontraktowych

Raport nie wskazuje ograniczeń kontraktowych na połączeniach z polskim gazowym systemem przesyłowym.

Więcej informacji na temat wyników monitoringu ograniczeń kontraktowych na połączeniach

transgranicznych między systemami przesyłowymi gazu ziemnego w UE w 2020 r. oraz [cały Raport dostępny jest na stronie internetowej ACER.](#)

Kontakt dla mediów:

Agnieszka Głośniewska
Rzecznik prasowy
Departament Komunikacji Społecznej URE
rzecznik@ure.gov.pl
tel. 22 487 55 94

^[1] Zgodnie z zapisami w załączniku I pkt 2.2.1 pkt 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 715/2009 z dnia 13 lipca 2009 r.

^[2] _ IP – ang. interconnection point, punkt połączenia między gazowymi systemami przesyłowymi.

^[3] _ Procedury zarządzania ograniczeniami (congestion management procedures - CMP) opisane są w Wytocznych stanowiących Załącznik I do rozporządzenia TPA (Pkt 2).

^[4] W Polsce stosowane są obydwa schematy działań reagowania na ograniczenia kontraktowe, zarówno działania po stronie operatora systemu przesyłowego, jak i po stronie użytkownika sieci.

^[5] Premie aukcyjne występują, gdy zapotrzebowanie na przepustowość w aukcji przewyższa ofertę, i skutkują wyższymi cenami.

^[6] Wirtualizacja punktu IP – sytuacja, gdy fizyczny punkt IP

zostaje włączony do wirtualnego punktu VIP. Fizyczny punkt IP pozostaje operacyjny dla istniejących umów (operacyjnie i handlowo), podczas gdy oferta na przyszłe przepustowości odbywa się w punkcie wirtualnym (VIP), do którego włączony został dany punkt IP.

^[7] EIC - „niepowtarzalny identyfikator” danych na platformie rezerwacyjnej gromadzonych za pomocą uzgodnionego szablonu opracowanego przez Agencję ACER, w odniesieniu do strony IP. Stronę IP można jednoznacznie zidentyfikować tylko za pomocą kombinacji następujących elementów: nazwa IP (kod EIC), OSP (kod EIC), kierunek, przyłączony OSP (kod EIC, jeśli dotyczy).

^[8] CAM - ang. capacity allocation mechanisms - mechanizmy alokacji przepustowości.

Data publikacji : 30.07.2021

Data modyfikacji : 30.07.2021

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

się